

Länsi-Uudenmaan Ankkuritoiminnan yhteistoimintasopimus

Yhteistoimintasopimuksen osapuolet

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Espoon kaupunki
Hangon kaupunki
Inkoon kunta
Kauniaisten kaupunki
Karkkilan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Lohjan kaupunki
Raaseporin kaupunki
Siuntion kunta
Vihdin kunta

1. Sopimuksen tavoite

Tällä sopimuksella sovitaan Länsi-Uudenmaan alueella toimivasta monialaisesta Ankkuritoiminnasta. Sopimuksen tavoitteena on selkeyttää ja edistää monialaista viranomaisyhteistyötä sopimusosapuolten välillä. Lisäksi tämän sopimuksen mukaisen Ankkuritoiminnan tarkoituksena on kehittää ja mahdollistaa viranomaisten välistä tiedonkulkua ja viranomaisten alueellista tilannekuvaa.

2. Monialaisen Ankkuritoiminnan tarkoitus ja toimintamuodot

Monialaisen Ankkuritoiminnan tavoitteena on varhainen puuttuminen, syrjäytymisen estäminen, hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen. Monialainen Ankkuritoiminta on valtakunnallinen työmuoto, joka parantaa ja ylläpitää turvallisuutta yhteiskunnassa. Monialainen yhteistyö on prosessi, johon osallistuu asiantuntijoita poliisista sekä sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimesta. Toiminnalla on yhteinen tavoite, päätöksentekomahdollisuudet ja vastuu toimia asiakkaan tukemiseksi.

Yksittäisten asiakastapausten lisäksi ankkurissa voidaan käsitellä toiminta-alueella esiintyviä ilmiöitä, joihin puuttumalla voidaan ehkäistä yksittäisen henkilön syrjäytymistä tai rikoskierrettä jo ennen kuin henkilö

on ankkurin asiakas. Ankkurityötä vahvistetaan määräajoin järjestettävillä ankkurikahveilla, joissa tavataan toimialueen sidosryhmiä, joilla ei ole edustusta varsinaisessa ankkuritiimissä.

Ankkuritoimintaa koskevien keskeisten lainsäädösten sekä toiminnan peruseriaatteita on kuvattu tarkemmin liitteessä 3.

3. Ankkuritoiminnan asiakasryhmä

Ankkuritoiminnan tavoitteena on ennalta ehkäistä alle 18-vuotiaiden nuorten rikoksia ja edistää nuorten hyvinvointia monialaisessa yhteistyössä. Tavoitteena on lisäksi tarjota nuorelle ja hänen perheelleen tarkoituksenmukainen apu ja tuki oikea-aikaisesti, tukea nuorten osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä. Toiminta edistää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa muiden varhaisen puuttumisen toimijoiden ja toimintamallien kanssa sekä edistää ammattilaisten ammattitaidon kehittymistä yli organisaatorajojen suhteessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, varhaiseen puuttumiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen.

Ankkuritoiminnalla pyritään ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista. Ennaltaehkäisevillä toimilla pyritään edistämään väestön ja yksilön yleistä hyvinvointia ja siten vähentämään riskitekijöitä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiselle.

4. Henkilöstö

Ankkuritiimissä on edustajat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Mikäli kaikkia ammattiryhmiä ei ole käytettävissä, ankkuritoiminnassa huolehditaan siitä, että näiden ammattiryhmien asiantuntemus on jotenkin muutoin saatavilla.

Ankkuritoiminnassa varmistetaan myös rajapintatyöskentely muihin viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin, kuten koulu- ja nuorisotoimeen. Ankkuritiimin jäsenten tehtävät perustuvat heidän ammattiansa ohjaavaan lainsäädäntöön ja koulutukseen.

Ankkuritoiminnan toteuttamisvastuu poliisissa on sijoitettu Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen valvonta- ja hälytyssektorille. Ankkuritiimissä on poliisilaitoksen edustus tiimeittäin Länsi-Uudenmaan poliisin puolelta. Poliisin edustus vastaa poliisin asiantuntijuudesta ankkuritiimissä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue nimeää ankkuritiimiin edustajat sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoista tiimeittäin. (esimerkiksi sosiaalityöntekijä / sosiaaliohjaaja, psykiatrinen sairaanhoitaja).

Kunnilta tavoitteellisesti pyritään nimeämään Ankkuri-tiimeittäin erityisnuorisotyöntekijä resurssia / asiantuntijat, jotka vastaavat tiimissä nuorisopalvelujen asiantuntijuudesta.

Tiimeittäin, jotka sijoittuvat Länsi-Uudenmaan alueelle nimetään ankkuritoiminnasta vastaavat poliisin, sosiaalitoimen, nuorisotoimen ja

terveystoimen esihenkilöt, jotka muodostavat esihenkilötiimin, joka ohjaa tiimikohtaista toimintaa.

Länsi-Uudenmaan alueella toimii ankkuritiimejä Lohjan, Raaseporin, Kirkkonummen ja Espoon poliisiasemilla. Tiimeittäin ankkuritoimintaa toteutetaan aluejaolla:

Lohjan ankkuritiimi: Lohja, Karkkila, Vihti.

Raaseporin ankkuritiimi: Raasepori, Hanko, Inko.

Kirkkonummen ankkuritiimi: Kirkkonummi, Siuntio.

Espoon ankkuritiimi: Espoo, Kauniainen.

Ankkuritoiminnan jatkuvuuden ja työhyvinvoinnin varmistamiseksi huolehditaan ankkuritiimin jäsenten sekä esihenkilöiden koulutuksesta, perehdytyksestä ja ohjauksesta. Sopimusosapuolet huolehtivat oman henkilöstönsä koulutuksesta, perehdytyksestä ja ohjauksesta. Ankkuritiimille mahdollisesti järjestettävästä työnohjauksesta aiheutuvat kulut jaetaan tasan sopimusosapuolten kesken.

5. Työtilat, materiaalin käsittely ja muut resurssit

Ankkuritoiminnan käytössä olevien työtilojen on oltava sellaiset, jossa voidaan huolehtia toiminnan luottamuksellisuudesta ja asiakastietojen turvallisesta käsittelystä. Asiakastietojen käsittelystä huomioidaan myös fyysisen materiaalin turvallinen käsittely.

Ankkuritoimintaan osoitetuista tiloista sovitaan hyvinvointialueen ja kuntatoimijoiden sekä poliisilaitoksen kanssa erikseen.

Poliisin tiloissa toimiville / työskenteleville ankkuritiimin jäsenille voidaan tehdä tarvittavan laajuinen turvallisuus selvitys. Ankkuritiimin jäsenet saavat käyttää poliisiaseman yhteiskäytössä olevia tiloja ja yleisiä toimistolaitteita.

Sopimusosapuolet vastaavat työtilojen maksutta järjestämisestä asiakastapaamis- ja kokouskäyttöön, mikäli Ankkuritoimintaa ei toteuteta ankkuritiimin vakituisissa työtiloissa.

6. Tietojärjestelmät

Sopimusosapuolet järjestävät ankkuritiimille kohdennetulle omalle henkilöstölleen tarpeelliset tietotekniset yhteydet ja kyseisen ammattikunnan käytössä olevat keskeiset tietojärjestelmät. Sopimusosapuolet varmistavat, että ankkuritiimin jäsenillä on käytössään tarvittavaa välineistöä ja ohjelmistoa videoneuvotteluja varten. Lisäksi sopimusosapuolet varmistavat, että ankkuritoimijoilla on pääsy ainoastaan sellaisiin rekisteritietoihin, joihin heillä on käyttöoikeus.

7. Kustannukset ja rahoitus

Ankkuritoiminnassa mukana olevat työntekijät toimivat tehtävässään oman taustaorganisaationsa työnjohton ja valvonnan alaisuudessa. He tekevät ryhmänä tiivistä yhteistyötä ja tuovat kukin ammattiosaamisensa

ja taustaorganisaatioidensa tuen ja osaamisen tiimin käyttöön. Tiimin jäsenet toimivat oman virkansa tai tehtävänsä antamalla toimivallalla ja vastuulla. Jäsenet kuuluvat henkilöstöhallinnollisesti omiin organisaatioihinsa ja noudattavat niitä koskevia normeja.

Ankkuritoiminnasta aiheutuvista kustannuksista vastaavat osapuolet kukin oman henkilöstönsä osalta.

Kukin sopimusosapuoli vastaa tiloissaan tapahtuvasta ankkuritoiminnasta aiheutuvista toimitila-, kaluste- ja työväline ym. kustannuksista.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos vastaa mahdollisista tulkkauskuukauskustannuksista, kun Ankkuritoiminnassa suoritettava tulkkaus liittyy poliisilaitoksen esitutkinnassa olevaan tai muuten poliisin vastuulla olevaan virkatehtävään.

Erityisnuorisotyöntekijän resurssin kohdentamisesta on sopimusosapuolten kesken sovittu, että tiimikohtaisesta työntekijäresurssista Vihdin kunta kohdentaa Lohja-Vihti-Karkkila tiimin ankkuritoimintaan erityisnuorisotyöntekijän. Vihdin kunta laskuttaa 1.6.2024 alkaen Lohjan ja Karkkilan kaupunkeja sopimuksen erillisen liitteen 2. mukaisesti.

Muut Länsi-Uudenmaan kunnat voivat liittää myöhemmin Ankkuritoiminnan yhteistoimintasopimukseen vastaavanlaisen rakenteen nuorisotyöntekijän asiantuntijaresurssin osalta, mikäli edellytykset niille on olemassa.

8. Johtaminen ja ohjaus

Ankkuritiimillä on esihenkilötiimi, joka koostuu Ankkuritiimin työntekijöiden lähiesihenkilöistä. Esihenkilötiimien toimintaa koordinoi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ankkuritoiminnan vastaava esihenkilö, ankkuri- ja oikeusedustustoiminnan johtava sosiaalityöntekijä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ankkuri- ja oikeusedustustoiminnan johtava sosiaalityöntekijä vastaa alueellisesti yhdessä esihenkilötiimien kanssa toiminnan ja talouden suunnittelusta ja seurannasta.

Ankkuritiimillä on alueellinen ohjausryhmä, joka kokoontuu vuosittain erillisestä kutsusta. Ohjausryhmä hyväksyy Ankkurin toimintasuunnitelman, toiminnan arvioidut kustannukset ja toimintakertomukset sekä tekee tarvittaessa esityksiä sopimuskumppaneille toiminnan kehittämiseksi. Ohjausryhmään esitetään yhteistoimintasopimuksen muutostarpeet sopimuksen sisällön osalta. Ohjausryhmä koostuu sopimusosapuolten edustajista. Ankkuri- ja oikeusedustustoiminnan johtava sosiaalityöntekijä toimii esittelijänä ohjausryhmässä.

Ankkuritoiminnan ohjausryhmän jäsenet on kuvattu liitteessä 1.

9. Toiminnan seuranta ja arviointi

Ankkuritoiminnan arviointi sisältää toiminnan laadun seurannan sekä yhdenmukaisen tilastoinnin anonymisoidusti. Ankkuritoiminnasta raportoidaan omien organisaatioiden esihenkilöille omien sisäisten ohjeiden mukaisesti. Ankkuritoiminnasta tuotetaan vuosittain toimintakertomus, joka kokoaa yhteen kerätyn tiedon ja kuvauksen ankkuritoiminnasta. Edellä kohdassa 8 tarkoitettu esihenkilötiimi vastaa yhdessä ankkuri- ja oikeusedustuksen johtavan sosiaalityöntekijän ja tiiminvetäjien kanssa toimintakertomuksen laadinnasta. Ankkuritoiminnasta raportoidaan vuosittain toimintakertomuksen muodossa alueelliselle ohjausryhmälle sekä valtakunnalliselle ennalta estävän toiminnan ohjausryhmälle.

10. Ankkuritoimintaan liittyvien tietojen salassapito

Sopimusosapuolet antavat toisilleen ankkuritoimintaan liittyvät tarpeelliset tiedot salassapitolainsäädännön sallimissa puitteissa. Sopimusosapuolet huolehtivat ja vastaavat omalta osaltaan siitä, että ankkuritoiminnassa noudatetaan salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietosuojasta ja tietoturvasta sekä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta annettuja voimassa olevia säädöksiä ottaen kuitenkin huomioon ilmiöihin liittyvien yleisen tason tietojen ja yksittäistapauksiin liittyvien tietojen salassapitoeroavaisuudet.

Osapuolet sitoutuvat pitämään salassa toisiltaan saamansa aineistot ja tiedot siltä osin kuin ne ovat julkisuuslain perusteella salassa pidettäviä. Tietojen vastaanottaja ei saa ilman luovuttajan suostumusta antaa tietoja kolmannelle osapuolten sisäistä käyttöä varten laadituista asiakirjoista. Osapuolet sitoutuvat olemaan käyttämättä edellä mainittuja tietoja muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

11. Sopimuksen voimassaolo ja erimielisyyksien ratkaisupaikka

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

Muutokset tähän sopimukseen on tehtävä kirjallisesti ja kaikkien osapuolten on ne asianmukaisin allekirjoituksin vahvistettava.

Sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijaosapuolten välisissä neuvotteluissa.

Jos sopijaosapuolet eivät neuvotteluteitse pääse yksimielisyyteen, erimielisyydet ja riitaisuudet ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus.

Sopimuksen osapuolet voivat ilman erityistä syytä irtisanoa sopimuksen päättymään noudattaen kuuden (6) kuukauden irtisanomisaikaa.

Espoossa 10.6.2024

Hyvinvointialuejohtaja Sanna Svahn
estyneenä ollessa
Konsernipalvelujen johtaja Markus Syrjänen
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Poliisipäällikkö Timo Saarinen
Länsi-Uudenmaan poliisilaitos

Jukka Mäkelä
Kaupunginjohtaja
Espoon kaupunki

Petra Ståhl
Kaupunginjohtaja
Hangon kaupunki

Robert Nyman
Kunnanjohtaja
Inkoon kunta

Juha Jokitalo
Kaupunginjohtaja
Karkkilan kaupunki

Masar Christoffer
Kaupunginjohtaja
Kauniaisten kaupunki

Virpi Sailas
Kunnanjohtaja
Kirkkonummen kunta

Pasi Perämäki
Kaupunginjohtaja
Lohjan kaupunki

Petra Theman
Kaupunginjohtaja
Raaseporin kaupunki

Juha-Pekka Isotupa
Kunnanjohtaja
Siuntion kunta

Essi Piirorjärvi
vs. kunnanjohtaja
Vihdin kunta

Liitteet

1. Ankkuritoiminnan ohjausryhmän jäsenet
2. Erytisnuorisotyöntekijän kustannusten jakautuminen sopimusosapuolten kesken Lohja-Vihti-Karkkila.
3. Ankkuritoimintaa koskevat keskeisten lainsäädökset sekä toiminnan peruseriaatteet.

Jakelu

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, Espoon kaupunki, Hangon kaupunki, Inkoon kunta, Karkkilan kaupunki, Kauniaisten kaupunki, Kirkkonummen kunta, Lohjan kaupunki, Raaseporin kaupunki, Siuntion kunta, Vihdin kunta, Poliisihallitus.

Liite 1. Länsi-Uudenmaan Ankkuritoiminnan ohjausryhmä.

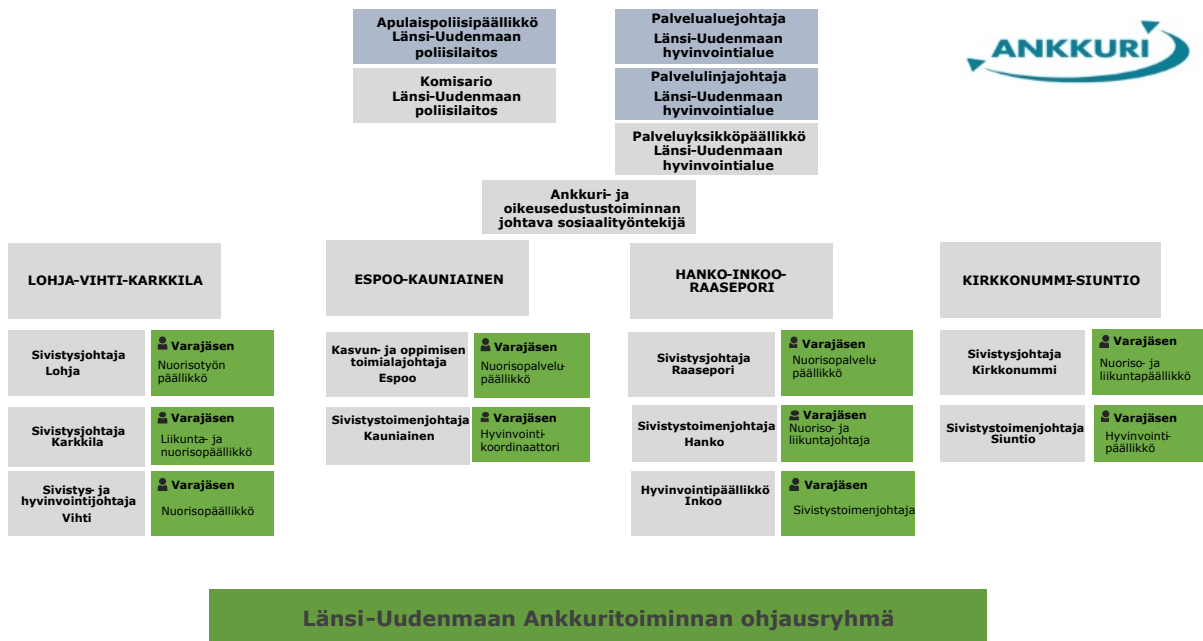
Apulaispoliisipäällikkö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.
Komisario Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Palvelualuejohtaja. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.
Palvelulinjajohtaja. Lasten ja nuorten erityisen tuen palvelut. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.
Palveluyksikköpäällikkö. Lasten ja nuorten erityisen tuen palvelut. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Alueen kunnista ohjausryhmän jäsen nimetään kuntien toimesta periaatteella, että jokaisesta kunnasta on ohjausryhmässä edustaja sivistys / nuorisotoimesta. Jokainen kunta nimeää ohjausryhmään sekä pää- että varajäsenen.

Esittelijänä toimii ankkuri- ja oikeusedustustoiminnan johtava sosiaalityöntekijä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuosittain.

Liite 2. Erityisnuorisotyöntekijän kokonaispalkkakustannusten jakautuminen sopimuskuntien kesken.

Tässä sopimuksen liitteessä määritellään Vihdin kunnan Ankkuri –toimintaan kohdennettavan erityisnuorisotyöntekijän tehtävän kokonaispalkkakustannusten (Tehtäväkohtainen palkka lisineen + sivukulut) jaosta Vihdin kunnan ja Lohjan sekä Karkkilan kaupunkien kesken. Jaottelun taustalla on asukaslukuun ja tilastoihin perustuva karkea arvio kunkin sopijaosapuolen alueelta tulevien asiakkaiden määrästä.

Erityisnuorisotyöntekijän tehtäväkohtainen palkka määräytyy KVTES –hinnoittelutaulukon tehtäväkohtaisen O2VAP050B –hinnoittelun mukaisesti.

Kustannusten jakoprosentit ovat:

Lohja: 50%

Vihti: 37%

Karkkila: 13%

Alla taulukko, jonka pohjalta on arvioitu kokonaispalkka vuoden 2024 osalta.

Tehtäväkohtainen peruspalkka O2VAP050B / kuukausi	Kokemus lisä 5 v 3 % 10 v 8 %	Lomarahaa 4, 5 tai 6 % arvio keskiarvo	Kuel budjetti arvio	Sosiaali turvamaksu budjetti arvio	Työttömyys vakuutusmaksu budjetti arvio keskiarvo	Tapaturma- vakuutusmaksu budjetti arvio	Muut sosiaali- vakuutusmaksut budjetti arvio
	8,00 %	5,00 %	16,66 %	1,35 %	1,63 %	0,30 %	0,04 %
2 700,61	216,05	135,03	449,92	36,46	44,02	8,10	1,03

Yhteensä kustannukset Vuosi arvio	Lohjan osuus	Karkkilan osuus	Vihdin osuus
Vuosi	50,00 %	13,00 %	37,00 %
43082,28	21541,14	5600,70	15940,44

Vihdin kunta laskuttaa Lohjan sekä Karkkilan kaupunkien osuudet marraskuussa todellisen toteuman pohjalta vuosittain niin pitkään, kun Ankkuritoimintaa taustoittava sopimus on voimassa.

Liite 3. Ankkuritoimintaa koskevat keskeiset lainsäädökset sekä toiminnan peruseriaatteen.

Ankkuritoiminnan tavoitteena on

- Ehkäistä ennalta nuorten rikoksia ja edistää nuorten hyvinvointia moniammatillisessa yhteistyössä.
- Tarjota nuorelle ja perheelle tarkoituksenmukainen apu ja tuki oikea-aikaisesti.
- Tukea nuorten osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä sekä näköalattomuutta.
- Ehkäistä ja tunnistaa väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismia.
- Edistää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa muiden varhaisen puuttumisen toimijoiden ja toimintamallien kanssa (esim. väkivaltaa ehkäisevät ja tunnistavat toimintamallit).
- Edistää ammattilaisten ammattitaidon kehittymistä yli organisaatorajojen suhteessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, varhaiseen puuttumiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen.

Ankkuritoiminnan tehtävät eri tasoilla

Nuoren ja perheen tasolla

- Tarjota sellaista palvelua, jossa nuorten ongelmiin voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja siten ennaltaehkäistä ongelmien kasautumisen.
- Tarjota yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea nuorelle.
- Tukea perhettä nuoren elämänhallinnassa.
- Ohjata nuori ja perhe tarvittaessa hoidon, palveluiden tai tuen piiriin muille asiantuntijoille.

Organisaation tasolla

- Toimia moniammatillisena asiantuntijaverkostona nuorten hyvinvoinnin edistämisen, rikosten ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ehkäisyssä (osaaminen ja koulutus).
- Osallistua toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.
- Seurata ja arvioida ankkuritoiminnan tuloksia ja toimintaa.
- Lisätä tietoisuutta nuorten tilanteesta ja toimintamallista.

Paikallisesti sekä alueen ja yhteiskunnan tasolla

- Toimia asiantuntijana ennalta ehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden ammatti- ja organisaatorajat ylittävässä kehittämisessä ja toteuttamisessa.
- Osallistua asiantuntijoina toiminnan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen ohjauksen kehittämiseen.
- Toimia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa nuorten hyvinvoinnin edistämässä (esimerkiksi koulut ja oppilaitokset, 3. sektori, muut moniammatilliset työryhmät) sekä rikosten ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisemiseksi.
- Seurata ja arvioida valtakunnallisesti ankkuritoiminnan tuloksia ja toimintaa.

Ankkuritoiminnan tarkoituksena on varhainen puuttuminen ja sen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti alle 18-vuotiaat rikoksilla tai päihteillä oireilevat lapset ja nuoret.

Ankkuritoiminta on tarkoitettu niille, jotka

- ovat alle 18-vuotiaita ja
- ovat tehneet rikoksen tai heitä epäillään rikoksesta ja/tai
- ovat käyttäneet huumeita ja/tai päihteitä ja/tai
- jonka toiminnassa on viitteitä väkivaltaisesta radikalisoitumisesta tai ekstremismistä ja/tai
- tarvitsevat moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esim. lähisuhdeväkivaltatapauksissa

Ankkuritoiminnan tiedonsaanti ja tiedon jakaminen

Ankkuritoiminta antaa asiakkaalle lisäarvoa ja se on nuorten hyvinvointia edistävää palvelua nuorille. Toiminta perustuu asianosaisten vapaaehtoisuuteen ja nuoren suostumukseen viranomaisten keskinäisen tiedonvaihdon osalta.

Jokainen toimija toimii oman lainsäädäntönsä puitteissa omassa roolissaan, mutta toiminnassa pyritään siihen, että toimijat tunnistavat myös toistensa lainsäädäntöä. Ankkurissa työskentelevät työntekijät noudattavat aina omaa toimialansa koskevaa sääntelyä ja sen edellyttämiä toimia osana ankkurityöskentelyä. Näin ollen ankkuritoiminta sisältää yhtä lailla lapselle/nuorelle tarjottavaa suostumukseen perustuvaa varhaista tukea (esim. nuorisotyöntekijän palvelut) kuin velvoittavia lakisääteisiä toimia vaikkapa nuoren rikosprosessissa (esim. poliisin tekemä esitutkinta tai sosiaalityöntekijän tekemät palvelutarpeenarviot). Toiminnassa on keskeistä se, että koko tiimillä on käsitys toimintaan liittyvästä lainsäädännöstä, sen mahdollisuuksista ja rajoituksista.

Toiminnalla tuotetaan lisäarvoa sen asiakkaalle mahdollistamalla usean ammattiryhmän tapaaminen yhdellä kertaa ja näin sujuvoittamalla asiakkaan asioiden hoitamista ja mahdollista etenemistä. Vaikka toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, on kuitenkin huomioitava tiedonvaihtoon liittyvä lainsäädäntö.

Toimiala	Kuvaus	Laki
Poliisi	Poliisin tehtäviin kuuluu rikosten ennalta estäminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.	Poliisilaki (872/2011) 1 luvun 1 §.
Sosiaalitoimi	Viranomaisten tulee yhteistyössä edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja pyydettyä osallistua monialaiseen yhteistyöhön.	Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 1 luvun 5 §, 2 luvun 9§, 4 luvun 41 §.

Nuorisotoimi	Tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä tarvittavien palvelujen ja muun tuen piiriin, sekä edistää nuoren hyvinvointia.	Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 9–10 §, 4 luvun 13 §.
Terveystoimi	Hyvinvointialueen eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	Laki sosiaalihuollon -ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §.

Taulukko 1, moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvää lainsäädäntöä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisemiseksi ankkuritoiminnassa.

Ankkuritoiminnassa toimijoiden keskinäinen tiedonvaihto on keskeinen keino nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisyssä. Tiedonvaihdolla voidaan osaltaan luoda kokonaiskuva nuoren tilanteesta ja tunnistaa seikkoja, jotka jäisivät vain yhden ammattiryhmän tietojen perusteella huomioimatta. Ankkuritiimin tiedonvaihtoa ohjaa nuoren itsemääräämisoikeuden kunnioitus ja etu sekä ammattilaisten vaitiolovelvollisuus, ja se perustuu nuoren tietoja ja ammattilaisten toimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön (Taulukko 3).

Tiedonvaihtamisella tarkoitetaan asiakastietojen luovuttamista tai vastaanottamista ammattilaiselta toiselle. Nuorta koskevat tiedot kuuluvat yksityisyyden suojan piiriin. Nuori voi kuitenkin antaa suostumuksen tietojenvaihtoon. Mikäli nuoren suostumusta ei ole, ammattilaisella on oltava laissa säädetty toimivalta tietojen vaihtoon, muutoin se ei ole oikeutettua.

Ankkuritoiminnassa tiedonvaihdon laajuus suhteutuu jaetun tiedon välttämättömyyteen, tarvittaviin toimenpiteisiin ja harkintaan siitä, miten nuorta voitaisiin parhaiten tukea ja missä jatkotyö nuoren kanssa tehdään. Tietojen vaihtamiseen sisältyy huolellinen tietojen käsittely kunkin hallinnonalan määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

Viranomaisilla on vaitiolovelvollisuus yksittäisistä nuorta koskevista asioista. Salassa pidettäviä tietoja ovat ilmoitukset rikoksista ja rikosten ennalta estämistä koskevat selvitykset, sosiaalihuollon asiakastiedot, potilaan terveystiedot ja nuorisotyön nuorta koskevat tiedot. Salassapito ei poista velvollisuutta ilmoittaa lastensuojelun tarpeesta sosiaalihuollosta vastaavalle toimelle tai tietyistä rikosepäilyistä poliisille.

Nuorelta pyydetään suostumus ankkuritiimin toimijoiden keskinäiseen tiedonvaihtoon. Tämän jälkeen ammattilaiset voivat vaihtaa toiminnan kannalta välttämättömiä nuorta koskevia tietoja silloin, kun nuoren etu sitä edellyttää, nuoren edun mukaisessa laajuudessa. Mikäli tapaamisen syynä on asia, jonka käsittelyyn lainsäädännön perusteella ei edellytetä nuoren suostumusta, ammattilaiset voivat luovuttaa tietoja sen mukaisesti kuin, käsiteltävänä olevaa asiaa koskeva lainsäädäntö sen määrittelee. Nuoren suostumusta ei tarvita tiedonvaihtoon esimerkiksi lastensuojeluilmoituksessa tai tietyin edellytyksin väkivallan uhan arvioinnissa.

Jos nuoren suostumusta ei saada, ankkuritiimi arvioi, miten toteutetaan mahdolliset lakisääteiset toimenpiteet, joiden käsittelyyn nuoren suostumusta ei tarvita (esim. rikos- ja lastensuojelutapaukset), ja huolehtii siitä, että nuori saa tukea muiden palvelureittien kautta. Näissä tilanteissa nuoren tietoihin kuitenkin kirjataan, että nuoreen on otettu yhteyttä, mutta ei ole saatu suostumusta toimintaan osallistumiseen. Kirjaaminen tehdään siihen/niihin järjestelmiin, mihin nuoren tiedot muutoinkin kirjataan. Tämä on tärkeää myös ankkuritiimin ammattilaisten oikeusturvan vuoksi. Nuoren suostumusta ei kuitenkaan pyydetä tilanteissa, mikäli tapaamisen syynä on asia, jonka käsittelyyn ei lainsäädännön perusteella edellytetä suostumusta. Tilanteissa, joissa suostumusta ei tarvita, nuorelle kuitenkin kerrotaan tilanne sekä perusteet ja keskustellaan asian merkityksestä.

Tiedonvaihtamisessa huomioitavia seikkoja

Vaihdetavan tiedon

- laatu (esim. potilastieto – potilaslaki)
- välttämättömyys / tarpeellisuus
- luovuttaminen (esim. oikeus luovuttaa tietoa)
- vastaanottaminen (esim. vastaanottajan oikeus käsitellä tietoa)
- konteksti eli mihin tieto liittyy (esim. tietty rikos, uhka, lastensuojelu)
- käyttötarkoitus (esim. rikosten ennaltaestäminen, palvelutarpeen arviointi)
- harkinnanvaraisuus (esim. yksityisyyden suojan rajoittaminen suhteessa päämäärään)
- laajuus eli missä määrin tietoja käsitellään (esim. tietojen luovuttaminen rajatusti)
- käsitteleminen (esim. mihin tieto tallennetaan, tietosuojaja)

Taulukko 2, tiedonvaihdossa huomioitavat seikat.

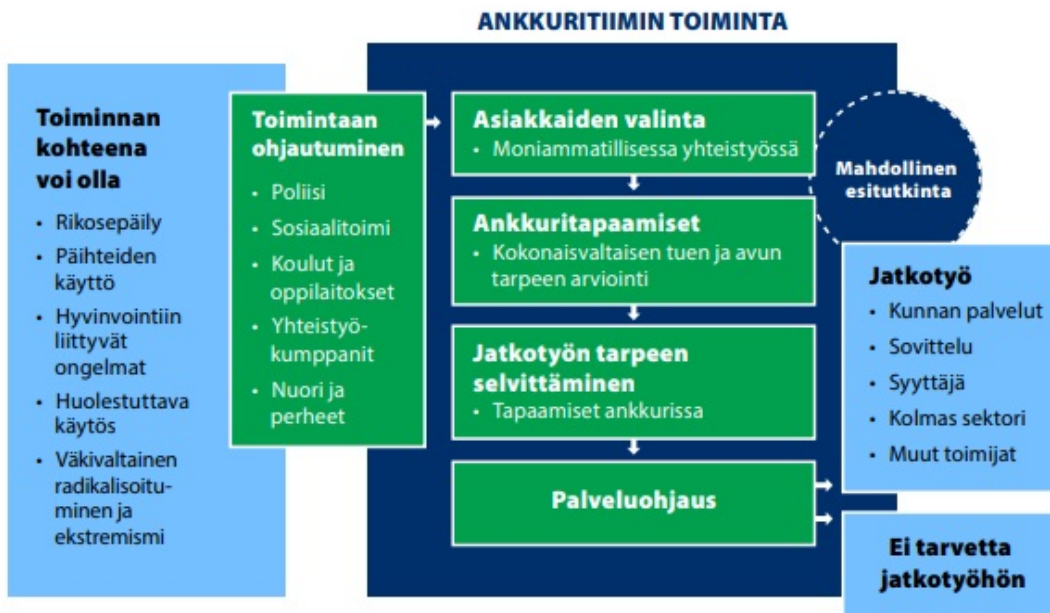
Toimiala	Kuvaus	Laki
Kaikki	Yksittäistä nuorta koskevista asioista viranomaisilla on vaitiolovelvollisuus. Salassa pidettäviä ovat ilmoitukset rikoksista ja rikosten ennalta estämistä koskevat selvitykset, sosiaalihuollon asiakastiedot, potilaan terveystiedot ja nuorisotyön nuorta koskevat tiedot.	Julkisuuslaki (621/1999) 1 luvun 1 §, 5 luvun 20 §, 6 luvun 23–24 §. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 4 §, 5 §, 6 §. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 3 luvun 17 §. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) 4 §. Poliisilaki (872/2011) 7 luvun 1 §. Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 12 §.
Kaikki	Salassapito ei poista velvollisuutta ilmoittaa lastensuojelun tarpeesta sosiaalihuollosta vastaavalle toimijalle tai tietyistä rikosepäilyistä poliisille. Salassapito ei poista velvollisuutta yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi, ilmoittamisesta iäkkään henkilön palvelun tarpeesta, ilmoittamisesta DVV:lle edunvalvonnan tarpeesta olevasta henkilöstä.	Lastensuojelulaki (417/2007) 5 luvun 25 §. Rikoslaki (29/1889) 15 luvun 10 §. Sosiaalihuoltolaki 35 §. Terveydenhuoltolaki 50 a §. Vanhuspalvelulaki 25 §. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 9 §.

Poliisi	Poliisilla on oikeus viranomaisten ja yhteisöjen salassa pidettäviin tietoihin, jotka ovat poliisin tehtävän suorittamisen kannalta tarpeellisia tietoja, ellei ole nimenomaista kieltoa luovuttaa todisteeksi tai poliisille. Vaitiolovelvollisuus ei estä tietojen antamista viranomaiselle / julkisyhteisölle, jos tälle säädetyn tehtävän vuoksi on tarve saada tietoa.	Poliisilaki (872/2011) 4 luvun 2–3 §, 7 luvun 1–2 §.
Sosiaalitoimi	Sosiaalihuollon järjestäjällä on oikeus luovuttaa tietoa viranomaiselle asiakkaan suostumuksen perusteella tai jos se on lapsen edun mukaista tai asia liittyy vakavaan rikokseen tai väkivallan uhan arvioimiseen. Muilla viranomaisilla on velvollisuus luovuttaa salassapidon estämättä sosiaalihuollon asiakassuhteeseen liittyvät olennaiset tiedot, kun se laissa säädetyn tehtävän vuoksi on välttämätöntä.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä. Asiakastietolaki tiedon luovuttamista koskien: 56 §, 62 §, 63 §. Asiakastietolaki velvollisuutta tiedon luovuttamista koskien: 53 §, 55 §, 64 §.
Nuorisotoimi	Nuorisotoimi voi luovuttaa tietoja vain nuoren / vanhemman suostumuksella, ellei kyse ole väkivallan uhan arvioinnista tai uhkaavan teon estämisestä.	Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 11–12 §, 6 luvun 28 §, 4 luvun 14 §.
Terveystoimi	Terveystoimi voi osallistua tietojenvaihtoon, kun siihen on nuorelta suostumus, tai kyse on väkivallan uhan arvioinnista tai nimenomainen lain säädös oikeuttaa tietojen vaihtamiseen.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 62 §. Oikeudenkäymiskaari 17 luvun 14 § ja 22 §. Esitutkintalaki 7 luvun 8 §.

Taulukko 3, monialaiseen yhteistyöhön liittyvää tiedonvaihtoa, tietojen luovuttamista ja asiakastietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä ankkuritoiminnassa.

Ankkuritoiminnan prosessikuvaus

Nuoren ankkuriprosessi käynnistyy, kun nuoresta on laadittu lastensuojeluilmoitus ja / tai rikosilmoitus tai kun ammattilaisella, läheisellä tai nuorella itsellä herää huoli nuoresta ja siitä ilmoitetaan jollekin tiimin taholle. Yleisimmin nuori ohjataan toimintaan poliisin, sosiaalitoimen, koulun tai oppilaitoksen kautta. Ankkuritoimintaan ohjattavat tapaukset käydään läpi moniammatillisessa tiimissä ja valinnassa tehdään tarvittaessa yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa. Nuoren tilannetta tarkastellaan moniammatillisesti ja sovitaan tapaaminen nuoren sekä hänen huoltajansa kanssa. Tapaamisessa kartoitetaan nuoren ja perheen kokonaisvaltainen tilanne ja tuen tarve. Ankkuritiimin ensisijaisena tehtävänä on huolehtia, että nuori saa tarkoituksenmukaisen avun tilanteeseensa esimerkiksi palveluohjauksen keinoin.

Ankkuritiimiin voi kuulua ammattilaisia poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Mikäli kaikkia ammattiryhmiä ei ole käytettävissä, ankkuritoiminnassa huolehditaan siitä, että näiden ammattilaisten asiantuntemus on jotenkin muutoin saatavilla. Ankkuritiimiin osallistuvien ammattilaisten määrä suhteutetaan paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin. Ankkuritiimin ammattilaisten tehtävät perustuvat heidän ammattiansa ohjaavaan lainsäädäntöön ja koulutukseen. Lisäksi tiimin ammattilaisten on tunnettava myös muiden tiimiin kuuluvien ammattilaisten työnkuvat. Tämä edistää työn hallittavuutta sekä työhyvinvointia. Mukana olevien ammattilaisten työnkuvien rajaaminen ankkuritoimintaan auttaa heitä työnhallinnassa ja osaamisen kehittämisessä.

Ammattialakohtaisten tehtävien lisäksi ankkuritoiminnassa on kaikille yhteisiä tehtäviä, jotka kohdistuvat nuoren yksilöllisen tuen tarpeen arviointiin, laillisuuskasvatukseen ja nuoren tarpeenmukaiseen palveluohjaukseen tai jatkotyöskentelyyn nuoren ja/tai perheen kanssa. Ankkuritiimissä toimivan poliisin tehtäviä ohjaa keskeisimpinä poliisilaki ja esitutkintalaki. Poliisin tehtäviin kuuluvat nuorten puhuttelut ja mikäli paikallisesti tai alueellisesti on niin sovittu, ankkurissa mukana olevien nuorten tekemien rikosten esitutkinta ja muut lakisääteiset poliisin tehtävät. Ankkuripoliisin tehtävät keskittyvät pääsääntöisesti rikosten ennalta estämiseen. Poliisilla on tärkeä rooli myös kenttävalvonnassa.

Sosiaalitoimen edustajan tehtävät perustuvat sosiaalihuoltoa koskevaan lainsäädäntöön. Ankkuritiimissä sosiaalitoimen edustajan tehtäviin kuuluvat sosiaalihuoltolain sekä lastensuojelulain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit, palveluohjaus, rikosseuraamusalan sosiaalityö tai näihin osallistuminen paikallisten sopimusten mukaan.

Terveystoimen ammattilaisten tehtävät perustuvat terveydenhuoltoa koskevaan lainsäädäntöön. Heidän tehtävänä on ankkuritiimissä vastata terveydentilan ja terveyskäyttäytymisen arvioinneista. Lisäksi heidän tehtävänä on tunnistaa ja vähentää yleisiä terveydellisiä riskitekijöitä sekä vahvistaa suojelevia tekijöitä.

Nuorisotyöntekijän tehtävät perustuvat nuorisolakiin. Heidän tehtävänä on ankkuritiimissä on tukea nuorta muuttamaan valintojaan muun muassa rikoskäyttäytymisen suhteen sekä tukea nuorta yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Nuorisotyöntekijä voi vahvistaa myönteisiä asenteita koulua kohtaan ja ohjata mielekkääseen vapaa-ajan tekemiseen. Nämä kaikki tukevat rikoskäyttäytymisestä luopumista.

Ankkuritoiminnan johtamisen ja ohjauksen rakenteet

Ankkuritoimintaa ohjataan kolmella tasolla. Valtakunnallisella tasolla ankkuritoimintaa koordinoi valtakunnallinen kehittämisryhmä. Paikallisella ja alueellisella tasolla ankkuritoiminnan linjauksista ja toimintaedellytyksistä huolehtii paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä. Toiminnan tasolla ankkuritoiminnan johtamisesta vastaa esihenkilötiimi. Kaikilla ankkuritoiminnan tasoilla seurataan, arvioidaan ja kehitetään toimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa alueellisesti ja paikallisesti.

Länsi-Uudenmaalla alueellinen ohjausryhmä koostuu Länsi-Uudenmaan poliisin, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja alueen kuntien johtajista.

Ohjausryhmän tehtävät:

- vastaa alueellaan toiminnan linjauksista ja painopisteistä.
- turvaa toimintaedellytykset muuttuvassa toimintaympäristössä.
- seuraa ja arvioi toimintaa.
- hyväksyy toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen.
- osallistuu toiminnan kehittämiseen.

Länsi-Uudellamaalla toimivat esihenkilötiimit toimivat tiimikohtaisesti. Esihenkilötiimit koostuvat tiimin työntekijöiden lähiesihenkilöistä. Esihenkilötiimille on nimetty vetäjä, joka on ankkuri – ja oikeusedustuksen johtava sosiaalityöntekijä.

Ankkuritoiminnan esihenkilötiimin tehtävät:

- Toimintaedellytysten varmistaminen:
 - vastaa siitä, että ankkuritoiminnassa on riittävät resurssit toiminnan toteuttamiseen.
 - vastaa toiminnan suunnittelusta ja linjauksista.
 - vastaa talouden suunnittelusta ja seurannasta.
 - vastaa raportoinnista ja toimintakertomuksen laadinnasta yhteistyössä koordinaattorin ja ankkuritiimin kanssa.

- Yhteistyön tukeminen:
 - tukee käytännön toiminnan toteuttamista.
 - välittää tietoa taustaorganisaatioon.
 - välittää hyviä käytäntöjä, kokemuksia ja tietoa omista sidosryhmistä esihenkilötiimin jäsenille.

- Henkilöstöhallinta/henkilöstöjohtaminen:
 - vastaa henkilöstöhallinnosta ja perehdytyksen toteuttamisesta.
 - mahdollistaa yhteistyön esimerkiksi huomioimalla työvuorosuunnittelun.
 - vastaa ammattilaisten osaamisen ylläpidosta.
 - huolehtii ankkuritiimin työhyvinvoinnista.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ankkuritoiminnan koordinoinnista vastaa ankkuri- ja oikeusedustuksen johtava sosiaalityöntekijä, joka toteuttaa yhteistyötä myös valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

Koordinoivan esimiehen tehtäviä:

- johtaa esihenkilötiimiä.
- vastaa esihenkilötoiminnasta ja yhteistyöstä esihenkilöiden välillä.
- huolehtii tiedonkulusta erityisesti esihenkilöiden ja tiimin välillä.
- vastaa toiminnan talouden koordinoinnista.
- vastaa toiminnan raportoinnista ohjausryhmälle ja toimintaan osallistuviin kuntiin.
- paikallisen tai alueellisen ankkuritoiminnan sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen.
- toimii yhdyshenkilönä ohjausryhmään.